

PREDLOG ZAKONA O JAMSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKREPITEV SKUPNEGA SKLADA ZA REZERVACIJE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ruska agresija v Ukrajini je močno prizadela ukrajinsko družbo in gospodarski potencial države. Uničenje fizičnega kapitala in infrastrukture, ki naj bi po ocenah do 1. junija 2022 povzročilo stroške obnove v višini 349 milijard USD, je resna ovira za prihodnjo gospodarsko rast. Množično izseljevanje 4,3 milijona ljudi, ki so zaprosili za začasno zaščito v tujini in več kot 7 milijonov notranje razseljenih oseb, močno vpliva na ponudbo delovne sile. Dolgotrajna vojna bi sprožila nadaljnje izčrpavanje kapitala in delovne sile ter s tem večje potrebe po obnovi.

Vojna je močno prizadela Ukrajino, katere makroekonomska uspešnost se je ohlajala že pred tem obdobjem. Po 4-odstotni recesiji v letu 2020 povezani s COVID-19, je bila realna gospodarska rast v letu 2021 3,4 %. Krčenje gospodarstva, ki ga je povzročila vojna, se je iz -15,1 % v prvem četrtletju leta 2022 povečalo na -37,2 % v drugem četrtletju. V odsotnosti uradnih podatkov, neodvisne raziskave podjetij kažejo, da se je izkoriščenost zmogljivosti v industriji zmanjšala na 75 %, pri čemer so velike logistične omejitve resno ozko grlo za mednarodno in domačo trgovino, čeprav so „solidarnostni pasovi“ EU prispevali k zagotavljanju izvoza, zlasti žita, ki se je do oktobra 2022 približal ravni pred vojno. Na splošno razmere močno vplivajo na zasebne naložbe, za katere se predvideva, da bi se lahko do konca leta skrčile za več kot polovico, in sicer z že tako nizke ravni.

Narodna banka Ukrajine (v nadaljevanju: NBU) je okrepila svoje neposredno financiranje proračuna in razvrednotila domačo valuto. V razmerah, ko je država izgubila dostop do mednarodnih kapitalskih trgov in je mednarodna podpora le delno zapolnila znatno vrzel v financiranju, je NBU proračunu zagotovila skoraj 10 milijard USD. Ta znesek predstavlja dve tretjini doma izdanih vojnih obveznic, za katere je zasebno povpraševanje nizko zaradi nizkih donosov. Skupno denarno financiranje v višini približno 15 milijard USD, tj. 45 % državnega proračunskega financiranja od začetka vojne, je povzročilo znatno izčrpanje uradnih mednarodnih rezerv za skoraj 9 milijard USD do julija 2022 v primerjavi z ravno ob koncu leta 2021. Da bi ustavila zmanjševanje rezerv, je NBU junija zvišala svojo obrestno mero z 10 % na 25 % in v skladu s tržnimi trendi znižala vrednost nacionalne valute za 20 %. S temi ukrepi politike je bilo mogoče izboljšati zaupanje v prihodnjo vrednost valute, pri čemer so se rezerve avgusta 2022 povečale za 3 milijarde USD.

Prihodnji makroekonomski in finančni razvoj sta bistveno odvisna od trajanja konflikta in njegovega vpliva na gospodarsko aktivnost. V letu 2022 se pričakuje, da se bo BDP realno zmanjšal med 35 % in 50 %, stopnja brezposelnosti pa se bo verjetno zvišala na 15 %. Inflacija bi lahko do konca leta dosegla 30 %, kar bi znatno zmanjšalo domače prihranke. Proračunski primanjkljaj je julija 2022 dosegel 12,6 milijarde USD in naj bi do konca leta dosegel približno 20 % BDP. Ker je ukrajinska državna zakladnica izgubila dostop do mednarodnih kapitalskih trgov, se zanaša izključno na uradno zunanjo pomoč in denarno financiranje. Zaradi prihodnjih potreb po obnovi in splošnega pomanjkanja zasebnega kapitala v državi, v kateri je bilo pomanjkanje naložb kronično vprašanje tudi v času miru, bo srednjeročno težko ponovno vzpostaviti uravnotežene javne finance.

Ruska agresija ima uničujoč vpliv tudi na socialne razmere v Ukrajini. Več kot 7 milijonov oseb je bilo notranje razseljenih, več kot 4 milijone pa je zaprosilo za začasno zaščito v tujini. Ta človeški eksodus je prizadel že približno 30 % prebivalstva in povzroča ogromno trpljenje ter splošno obubožanje, poleg tega pa je pomembna motnja na trgu dela. V teh izjemnih okoliščinah je tuja pomoč v vseh oblikah ključnega pomena za zmanjšanje uničujočega vpliva, ki je prizadel zlasti najranljivejšo populacijo.

Podatki na področju socialnih indikatorjev so na voljo predvsem za obdobje pred začetkom vojne. Ukrajina je država z nižjim srednjim dohodkom. Bruto nacionalni dohodek na prebivalca se je zaradi krize v obdobju 2014-2015 znižal na 2660 USD v letu 2018, vendar se je nato zviševal do 4860 USD v letu 2021. Neenakost v predvojni Ukrajini je bila manj izrazita kot v mnogih državah z nižjimi srednjimi dohodki v drugih delih sveta. Ginijev indeks se je zmerno povečal s 24,8 % v letu 2010 na 25,6 % v letu 2020. Absolutna revščina se je zmanjšala, saj se je delež prebivalstva, ki živi s 6,85 USD na dan ali manj (pri pariteti kupne moči leta 2017), zmanjšal s 15 % v letu 2016 na 7 % v letu 2020. Glede na

nacionalno opredeljene črte revščine se je stopnja revščine zmanjšala z 8,6 % v letu 2014 na 1,4 % v letu 2020. Sedanja vojna bo verjetno obrnila ta pozitivni razvoj in to bistveno. Poleg tega več kot 30 % prebivalstva živi na podeželskih območjih, kjer je razpoložljivost socialnih storitev veliko slabše kakovosti kot v mestih, ta delež pa se je v zadnjih mesecih verjetno znatno povečal.

V zadnjem desetletju se je pričakovana življenjska doba ob rojstvu povečala s 70,3 let v letu 2010 na 71,8 let v letu 2019, kar kaže na določeno izboljšanje življenjskega sloga in kakovosti zdravstvenih storitev. Stopnja umrljivosti dojenčkov se je v obdobju 2010–2020 zmanjšala z 10,1 na 6,9 na 1.000 živorojenih otrok, zmanjšala pa se je tudi razširjenost tuberkuloze in sladkorne bolezni. Razširjenost kajenja se je umirila, skupna letna poraba alkohola na prebivalca pa se je znatno zmanjšala s 14,3 litra čistega alkohola v letu 2010 na 8,3 leta 2018. Delež mladih, ki niso vključeni v izobraževanje, zaposlovanje ali usposabljanje, se je zmanjšal s 17,7 % leta 2013 na 16,8 % leta 2020.

Programi socialne zaščite in trga dela so zajemali več kot 71 % prebivalstva v predvojnih razmerah, kar pomeni, da sta več kot dve tretjini Ukrajincev prejeli neko obliko socialnih prejemkov, ki jih podpira vlada. V Ukrajini je več kot 11 milijonov upokojencev (več kot 25 % prebivalstva), povprečna pokojnina pa je na začetku leta 2020 dosegla približno 115 EUR, tj. 29 % povprečne plače. Čeprav se je razmerje odvisnosti od starosti poslabšalo s 42,5 % leta 2010 na 49,8 % v letu 2021, je še vedno precej pod svetovnim povprečjem in povprečjem podobnih držav.

Na področju javnega izobraževanja so bili javnofinančni odhodki v zadnjem desetletju stabilni in so znašali približno 6 % BDP. Po podatkih iz leta 2014 je vpis v srednjo šolo še vedno zelo visok in znaša 96 %. Družba je hitro napredovala v smeri digitalizacije, saj je leta 2019 internet uporabljalo 70 od 100 oseb (v primerjavi s 23 osebami leta 2011) in število fiksnih širokopasovnih naročnin se je povečalo s 6,5 na 100 ljudi v letu 2010 na 18,6 na 100 ljudi v letu 2020.

Na področju zdravstvenih storitev so se javnofinančni odhodki v letu 2021 povečali in so predstavljali 11,7 % javnofinančnih odhodkov. Zasebni izdatki za zdravstvo so znatni in so v letu 2018 dosegli 52 % skupnih odhodkov za zdravstvo. Bolnišnične postelje so se med letoma 2010 in 2017 zmanjšale z 9,4 na 7,3 na tisoč prebivalcev. V istem obdobju se je število zdravnikov zmanjšalo s 4,9 na 4,4 na tisoč prebivalcev. Bolnišnična medicinska oprema in splošne zdravstvene storitve so bile na splošno zelo zaskrbljujoče že pred vojno in med pandemijo, kar kaže, da je treba izboljšati zdravstveno politiko države.

Trendi vseh teh kazalnikov so kazali na počasno izboljšanje socialnih razmer v Ukrajini pred začetkom vojne, kar je bilo skladno s hitrostjo gospodarskega razvoja države. Vendar pa trenutno zaskrbljujoče makroekonomsko, finančno in socialno stanje v Ukrajini zaradi agresije Rusije ter predvideno znatno poslabšanje vseh kazalnikov, kaže na potrebo po hitri in učinkoviti makrofinančni pomoči, ki bi omogočala nadaljevanje funkcioniranja delovanja državnih institucij, vključno z zdravstvom in izobraževanjem. Makroekonomska pomoč bo zagotovljena s strani Evropske komisije, ki se bo zadalžila na mednarodnih finančnih trgih ter sredstva v obliki posojila namenila Ukrajini.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predloga zakona so:

Prispevati k dopolnitvi oblikovanja rezervacij, ki se v Skladu oblikujejo za makrofinančno pomoč Evropske unije Ukrajini, v razmerah njenih akutnih potreb in s tem omogočiti zmanjšanje vrzeli v financiranju za zagotovitev nadaljnjega delovanja najbolj kritičnih funkcij ukrajinske države.

2.2 Načela

Predlog upošteva načelo sorazmernosti. Ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev makroekonomske pomoči.

Namen predloga je z zagotavljanjem finančne pomoči EU v obliki posojil podpreti Ukrajino, ki se sooča z resnimi gospodarskimi motnjami zaradi izrednih razmer, ki so posledica ruske agresije, ter s tem

izraziti evropsko solidarnost z Ukrajino. Taka finančna pomoč začasno podpira povečane javnofinančne odhodke Ukrajine in prispeva k zmanjšanju nastale vrzeli v financiranju kritične infrastrukture Ukrajine.

2.3. Poglavitne rešitve

Kot del odgovora na neupravičeno rusko agresijo ter gospodarskim stanjem v Ukrajini je Evropska komisija (v nadaljevanju: EK) v svojem sporočilu „Ukrajina: Pomoč in obnova“ iz 18. maja 2022 napovedala izjemno makrofinančno pomoč Ukrajini v višini do 9 milijard evrov. Voditelji držav članic so na Evropskem svetu 23. in 24. junija 2022 potrdili to dodatno pomoč. Kot prvi korak k izvajanju te izredne makrofinančne pomoči Ukrajini je Evropska komisija 1. julija 2022 sprejela predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o zagotovitvi izredne makrofinančne pomoči Ukrajini v višini do 1 milijarde EUR. Evropski parlament in Svet sta sklep sprejela 12. julija 2022. Nadalje je Evropska komisija 14. septembra 2022 sprejela nov predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini v višini do 5 milijard EUR. Evropski parlament in Svet sta sklep sprejela 20. septembra 2022.

Zaradi izrednih razmer, ki jih je sprožila ruska agresija v Ukrajini, se oba izredna svežnja makrofinančne pomoči razlikujeta od rednih ukrepov makrofinančne pomoči v več pomembnih vidikih. Prvič, vključujeta okrepljene koncesijske elemente (daljša ročnost posojila, v povprečju do 25 let in po potrebi subvencija obrestne mere in upravnih pristojbin s strani Unije za obdobje sedanjega večletnega finančnega okvira 2021–2027). Drugič, izredna pomoč ni formalno povezana s programom Mednarodnega denarnega sklada (v nadaljevanju: MDS). Vendar pa je povezana z napredkom pri izvajanju ukrepov politike in zahtevah glede poročanja, kot je podrobno opisano v memorandumu o soglasju, ki sta ga dogovorila EK in Ukrajina in ki je bil prav tako prilagojen, da bolje odraža izzive, ki jih povzroča trenutno stanje vojaškega prava. Tretjič, posojila v okviru te izredne makrofinančne pomoči v višini do 6 milijard EUR bodo krita do 70%, in sicer z rezervacijami za vplačane zneske v okviru proračuna Unije za 9 % vrednosti posojil in z dopolnitvijo rezervacij z jamstvi držav članic za zagotovitev proračunskega kritja izgub v višini za nadaljnjih 61 % vrednosti posojil.

Sredstva, prejeta v okviru te pomoči, bodo podpirala najbolj kritične funkcije ukrajinske države, vključno z zagotavljanjem socialnih storitev. Skupaj z drugimi elementi uradne tuje pomoči prispeva k izravnavi socialnih posledic vojne in prilagajanja slabšim gospodarskim in socialnim razmeram. S prispevkom k ohranjanju makroekonomske stabilnosti ter gospodarske in socialne odpornosti Ukrajine ta izjemna makrofinančna pomoč izboljšuje temelje za ogromna prizadevanja za obnovo, ki bodo potrebna v prihodnosti.

Ta izredni ukrep makrofinančne pomoči Ukrajini v skupni višini 6 milijard EUR je del večjih prizadevanj za uradno pomoč, ki vključuje vse mednarodne finančne institucije in številne dvostranske pomoči različnih držav. Prispeva k omogočanju Ukrajine, da ohrani svojo integriteto in še naprej zagotavlja kritične državne funkcije, ki so še posebej pomembne v tem obdobju velikih gospodarskih pretresov in posledičnih velikih družbenih izzivov. Ukrep makrofinančne pomoči prispeva tudi h krepitvi zaupanja, saj državi pomaga omejiti črpanje njenih uradnih mednarodnih rezerv, kolikor to dopuščajo razmere.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA TER DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Z uveljavitvijo zakona ne bodo nastopile neposredne finančne obveznosti za proračun Republike Slovenije, saj gre pri zakonu za jamstvo Republike Slovenije, da bo vplačala predvidena sredstva iz sporazuma o jamstvu le v primeru, če bodo izpolnjeni pogoji v zvezi z ustreznostjo razpoložljivih rezervacij v Skladu in če Evropska unija od Ukrajine ne prejme vračila krite makrofinančne pomoči, za pravočasno izpolnitev finančnih obveznosti Evropske unije iz izdanih obveznic ali če bi bilo treba spremeniti časovni raspored plačil posojil, odobrenih na podlagi navedenih sklepov.

V obdobju do 31. decembra 2058 bi bilo v tem primeru za izvedbo plačil iz jamstvene obveznosti treba zagotoviti ustrezna sredstva v proračunu. Republika Slovenija s tem zakonom zagotavlja Evropski komisiji sorazmerni del jamstva v višini 0,003417205537271 % skupnega zneska potrebnih jamstev, kot je določen v prvem odstavku 9. člena Sklepa (EU) 2022/1628 oz. v višini 12.506.972,00 eurov.

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona v letih 2022, 2023 in 2024 ne predvideva unovčenih jamstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona je pripravljen na podlagi 149. člena Ustave Republike Slovenije v povezavi s Sklepom (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. septembra 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitvijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, za katere je zagotovljeno jamstvo na podlagi Sklepa št. 466/2014/EU, ter o spremembi Sklepa (EU) 2022/1201 (UL L št. 245, z dne 22. 9. 2022, str. 1) in je prilagojen pravu EU.

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih EU

Predlog zakona v prvi vrsti temelji na zahtevi 149. člena Ustave Republike Slovenije, ki za jamstva države določa, da so dovoljena le na podlagi zakona. Z vidika prikaza ureditve v drugih pravnih sistemih EU je treba poudariti, da je predlog zakona pripravljen na podlagi 149. člena Ustave Republike Slovenije v povezavi s Sklepom (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. septembra 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitvijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, za katere je zagotovljeno jamstvo na podlagi Sklepa št. 466/2014/EU, ter o spremembi Sklepa (EU) 2022/1201 (UL L št. 245, z dne 22. 9. 2022, str. 1), ki opredeljuje vsebino, obseg in kakovost jamstva držav članic, ki se bodo odločile zagotoviti jamstvo, oziroma določa bistvene elemente sporazuma o jamstvu, ki ga bo vsaka država članica, ki se bo odločila zagotoviti jamstvo, sklenila z Evropsko komisijo.

Navedeno pomeni, da je predlagano jamstvo Republike Slovenije po vsebini, obsegu in kakovosti enako jamstvu, kot ga bodo zagotovile tudi druge države članice, ki se bodo odločile zagotoviti jamstvo. Zaradi navedenega poenotenja držav članic, vsaka država članica, skladno s svojo nacionalno zakonodajo glede izdajanja jamstev države, sklene vsebinsko enak sporazum o jamstvu (Guarantee Agreement) z Evropsko komisijo.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

(1) S tem zakonom se ureja prispevek Republike Slovenije v skupnem skladu za rezervacije (v nadaljnjem besedilu: Sklad), kot je opredeljen v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L št. 193, z dne 30. 7. 2018, str. 1).

(2) Prispevek Republike Slovenije iz prejšnjega odstavka se daje v obliki jamstva Republike Slovenije Evropski uniji za dopolnitev oblikovanja rezervacij, ki se v Skladu oblikujejo za makrofinančni pomoči Evropske unije Ukrajini, kot ju določata Sklep (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. septembra 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitevijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, za katere je zagotovljeno jamstvo na podlagi Sklepa št. 466/2014/EU, ter o spremembi Sklepa (EU) 2022/1201 (UL L št. 245, z dne 22. 9. 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Sklep) in Sklep (EU) 2022/1201 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L 186, 13.7.2022, str. 1), kakor je bil nazadnje spremenjen s Sklepom.

2. člen (značilnosti jamstva Republike Slovenije)

(1) Republika Slovenija jamči za dopolnitev Sklada v sorazmernem deležu, kot ga določa tretji odstavek 9. člena Sklepa, in znaša največ 12.506.972,00 eurov, kar predstavlja najvišji skupni znesek jamstva Republike Slovenije po tem zakonu.

(2) Jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu je nepreklicno, brezpogojno in se unovči na zahtevo Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: Komisija) na podlagi sporazuma o jamstvu (v nadaljnjem besedilu: Sporazum).

(3) Jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu začne veljati z uveljavitvijo Sporazuma, ki ga v imenu in za račun Republike Slovenije sklene minister, pristojen za finance.

3. člen (izpolnitev jamstvene obveznosti)

(1) Komisija lahko od Republike Slovenije zahteva izpolnitev njene jamstvene obveznosti, če:

- a) Evropska unija iz katerega koli razloga ne prejme vračila posojila ali je obveščena s strani Ukrajine oziroma drugače seznanjena, da Ukrajina ne bo sposobna vrniti posojila, skladno s posojilno pogodbo ali če se spremeni časovni raspored plačil posojil, odobrenih Ukrajini na podlagi kritih makrofinančnih pomoči in
- b) Komisija obvesti države članice, da razpoložljiva sredstva v Skladu ne zadoščajo za vračilo sredstev iz naslova zadolžitve Evropske unije za izvedbo makrofinančne pomoči Ukrajini.

(2) Za jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu se glede načina izterjave regresnih zahtevkov ne uporablja določba zakona, ki ureja javne finance.

4. člen
(prenehanje jamstva Republike Slovenije)

Jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu preneha najkasneje 31. decembra 2058.

5. člen
(zagotavljanje sredstev)

Sredstva za izpolnjevanje obveznosti Republike Slovenije po tem zakonu se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. Jamstvo, izdano po tem zakonu, se ne všteva v kvoto poroštev, določeno z zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije.

6. člen
(izvajanje zakona)

Ministrstvo, pristojno za finance, skrbi za izvajanje tega zakona ter za uresničevanje vseh pravic in obveznosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz njega oziroma so v zvezi z njim.

KONČNA DOLOČBA

7. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S 1. členom se urejata vsebina zakona in obseg njegove uporabe. Iz tega člena izhaja, da se s tem zakonom glede izredne makrofinančne pomoči Evropske unije Ukrajini ureja prispevek Republike Slovenije Evropski uniji v skupnem skladu za rezervacije, kot je opredeljen v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L št. 193, z dne 30. 7. 2018, str. 1). Ta sklad je namenjen kritju finančnih obveznosti, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, proračunskih jamstev ali finančne pomoči.

Izredna makrofinančna pomoč Evropske unije Ukrajini na podlagi Sklepa (EU) 2022/1628 in Sklepa (EU) 2022/1201 pomeni finančno obveznost Evropske unije v okviru skupnega obsega jamstva za zunanje delovanje na podlagi Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta. Da bi Evropski uniji omogočili, da na finančno varen način zagotovi doslej največjo znatno podporo Ukrajini prek izredne makrofinančne pomoči, hkrati pa ohrani visoko bonitetno oceno in s tem svojo sposobnost zagotavljanja učinkovitega financiranja v okviru tako notranjih kot zunanjih politik, je bistvenega pomena, da se proračun Evropske unije ustrezno zaščiti pred nastankom navedenih pogojnih obveznosti in da se zagotovi njihova finančna vzdržnost v smislu tretjega odstavka 210. člena Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. V skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja je treba skupni sklad za rezervacije okrepiti s sredstvi, sorazmernimi s tveganji, ki izhajajo iz pogojnih obveznosti, povezanih s to doslej največjo izredno makrofinančno pomočjo Evropske unije eni sami upravičenki. Brez takšne okrepitve proračun Evropske unije ne bi mogel na finančno varen način zagotoviti doslej največje pomoči, ki jo Ukrajina potrebuje zaradi vojne.

Republika Slovenija daje prispevek v obliki jamstva za dopolnitev oblikovanja rezervacij, ki se v omenjenem skladu oblikujejo za izredno makrofinančno pomoč Evropske unije Ukrajini.

K 2. členu

V 2. členu se urejajo značilnosti jamstva Republike Slovenije, za katerega je predvideno, da bo po kakovosti usklajeno z jamstvi drugih držav članic. Jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu je po svoji naravi nepreklicno in brezpogojno jamstvo na zahtevo Evropske komisije.

Republika Slovenija sodeluje v okrepitvi skupnega sklada za rezervacije s prispevkom v obliki jamstva v višini, ki je sorazmeren z deležem Republike Slovenije v skupnem bruto nacionalnem dohodku Evropske unije. Njen jamstveni potencial je določen v višini 0,003417205537271 % skupnega zneska potrebnih jamstev, kot je določen v prvem odstavku 9. člena Sklepa (EU) 2022/1628 oz. v višini 12.506.972,00 eurov.

Jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu začne veljati z uveljavitvijo sporazuma o jamstvu, ki ga določa 10. člen Sklepa (EU) 2022/1628, ki ga v imenu in za račun Republike Slovenije sklene minister, pristojen za finance.

K 3. členu

Jamstva, ki jih bodo zagotovile države članice, bodo krila izredno makrofinančno pomoč v obliki posojil na podlagi Sklepa (EU) 2022/1628 in Sklepa (EU) 2022/1201 (v nadaljnjem besedilu: krita makrofinančna pomoč). Ta jamstva bodo zagotavljala Evropski uniji sposobnost odplačila sredstev, izposojenih na kapitalskih trgih ali od finančnih institucij za financiranje makrofinančne pomoči Ukrajini.

Zato se v 3. členu določajo pogoji, kdaj lahko Evropska komisija zahteva plačilo jamstva Republike Slovenije, in sicer bo jamstvo mogoče unovčiti le, če bodo izpolnjeni strogi pogoji v zvezi z ustreznostjo razpoložljivih rezervacij v Skladu in če Evropska unija za pravočasno izpolnitev finančnih obveznosti Evropske unije iz izdanih obveznic ne prejme od Ukrajine vračila krite makrofinančne pomoči, če je Ukrajina ne bo sposobna vrniti ali če bi bilo treba spremeniti časovni raspored plačil posojil, odobrenih na podlagi navedenih sklepov. Jamstva, ki jih bodo zagotovile države članice, bodo unovčena v znesku, ki ustreza znesku, ki izhaja iz izgub pri finančni pomoči Ukrajini na podlagi kritih makrofinančnih pomoči, za dopolnitev skupnega sklada za rezervacije do potrebne ravni porabljenih rezervacij.

Člen ureja tudi odstop od ureditve v 75. členu Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18; v nadaljnjem besedilu: ZJF). Glede na to, da Republika Slovenija v okviru krite makrofinančne pomoči ne sklepa pravnih poslov z Ukrajino, z njo tudi ne sklepa pogodbe o zavarovanju jamstva Republike Slovenije. Zaradi tega ni mogoče uporabiti določb 75. člena ZJF glede načina izterjave regresnih zahtevkov, in sicer na podlagi pogodbe o zavarovanju jamstva. Kot izhaja iz Sklepa (EU) 2022/1628 se bo morebitne izterjane zneske iz krite makrofinančne pomoči Ukrajini povrnilo državam članicam, ki so izpolnile jamstveno obveznost.

K 4. členu

V 4. členu je določeno, da jamstvo Republike Slovenije po tem zakonu preneha najkasneje 31. decembra 2058.

K 5. členu

S tem členom se ureja vir za zagotavljanje sredstev za izpolnjevanje obveznosti po tem zakonu.

K 6. členu

S tem členom se predvideva, da je za izvajanje tega zakona ter za uresničevanje vseh pravic in obveznosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz njega oziroma so v zvezi z njim, pristojno Ministrstvo za finance, ki je v skladu z 29. členom Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) pristojno za izvajanje nalog na področju poroštev.

K 7. členu

Člen ureja začetek veljavnosti tega zakona – naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Določitev krajše *vacatio legis* od običajne upošteva nujnost sprejema predpisa, saj je glede na razmere v Ukrajini nujno, da se začne izvajanje krite makrofinančne pomoči čim prej.